

ת"פ (באר שבע) 62458-07-23 - מדינת ישראל נ' ישראל אבזוב

בית המשפט המחוזי בבאר שבע
ת"פ 62458-07-23 מדינת ישראל נ'
אבזוב(עציר) ואח'

לפני כבוד השופט, סגן הנשיא יואל עדן

בעניין: המאשימה
מדינת ישראל
נגד
ע"י ב"כ עו"ד רפאל אביב - פמ"ד

הנאשמים
1. ישראל אבזוב
ע"י ב"כ עו"ד אורי דייגי
2. יוסף גוסיינוב
3. טורל גוסיינוב
ע"י ב"כ עו"ד אילן אמויאל

גזר דין לנאשמים 1 ו-3

1. הנאשמים 1 ו-3 הורשעו, לאחר שמיעת ראיות, בעבירות המיוחסות להם בכתב האישום: סחיטה באיומים, לפי סעיף 428 סיפא לחוק העונשין, וסחיטה בכוח לפי סעיף 427(א) סיפא לחוק העונשין.

נסיבות ביצוע העבירות מפורטות בהכרעת הדין, יש לראות את האמור בה כחלק בלתי נפרד מגזר דין זה, ולהלן העובדות בתמצית.

בין המתלונן לבין שלושת הנאשמים קיימת הכרות מוקדמת. המתלונן נטל מנאשם 1 הלוואה על סך 3,000 ₪. עובר ליום 6.5.23 המתלונן טרם החזיר לנאשם 1 את כספי הלוואה, היות ולא נקבע מועד לפירעונה.

בשורה של שיחות, שתיים מהן שיחות ועידה בהן משתתפים שלושת הנאשמים והמתלונן, ושיחות נוספות של נאשמים 2 ו-3 עם המתלונן, ושיחות נאשם 2 בלבד עם המתלונן, הופנו איומים כלפי המתלונן לפגיעה בגופו, ובשלב מסוים גם באמו. נאשם 2 אף היכה את המתלונן תוך איום בדרישה שישלם את החוב, וגרם לו חבלה של ממש.

המעשים בוצעו בצוותא חדא ע"י כל שלושת הנאשמים, והיו חלק מאותה תכנית עבריינית, ומקשר שנקשר, לגבות באמצעות איומים והפעלת כוח את החוב, ואף ריבית מהמתלונן.

החוב המקורי שולם, והאיומים, כמו גם השימוש בכוח, הביאו לכך.

הדברים האמורים הינם בתמצית, ופירוט השתלשלות העניינים מצוי בעובדות כתב האישום ובהכרעת הדין, בה נקבע כי המאשימה עמדה בנטל המוטל עליה, והוכח מעל לספק סביר המיוחס לכל שלושת הנאשמים בכתב האישום, והם הורשעו בעבירות המפורטות בו.

שלושת הנאשמים כפרו במיוחס להם, נאשם 1 באופן מלא ונאשמים 2 ו-3 באופן חלקי, נשמעו ראיות ונשמעה עדות המתלונן, המיוחס לשלושת הנאשמים הוכח, והם הורשעו כאמור.

לאחר הכרעת הדין, נאשם 3, הן בפני שירות המבחן והן בטיעונים לעונש, קיבל אחריות מלאה על המיוחס לו בכתב האישום, כך גם נאשם 2.

הראיות לעונש

2. מטעם המאשימה הוגש בראיות לעונש:

הרישום הפלילי של נאשם 1 (תע/1), ממנו עולה כי לחובתו עבר בעבירות של חבלה חמורה, חבלה כשעברין מזוין וניסיון לתקיפה סתם, בגינן נדון למאסר למשך 36 חודשים, אותו הוא מרצה כעת, ועוד בעברו 5 עבירות איומים, עבירות לפי סעיף 13 לפקודת הסמים המסוכנים (נוסח חדש), והחזקת סמים מסוכנים שלא לצריכה עצמית, בגינן ריצה מאסר בפועל למשך 13 חודשים, ועבירות של העלבת עובד ציבור, הפרעת שוטר במילוי תפקידו, וזיוף סימני זיהוי של רכב.

הוגש גזר דין מת.פ. 70575-06-20 הכולל מאסר מותנה בר הפעלה בן 5 חודשים לנאשם 1 והתחייבות (תע/2).

עוד הוגש רישום פלילי של נאשם 3 (תע/3), ממנו עולה כי לחובתו עבר בעבירות החזקת סמים שלא לצריכה עצמית, ועבירה לפי סעיף 13 לפקודת הסמים המסוכנים (נוסח חדש), בגינן נדון לעונשים של 4 חודשי מאסר בפועל, ו-12 חודשי מאסר בפועל, ובנוסף עבירות מבית דין צבאי, ועבירה של חבלה חמורה בגינה נדון לשל"צ.

המאשימה הפנתה לראיות מתיק המוצגים אשר הוגש במהלך שמיעת התיק.

מטעם נאשם 1 הוגשו מסמכים הכוללים אישור רישום ופתיחת תיק נישואים, מסמך ביחס לחובות של רעייתו ואישור מהביטוח לאומי על הכנסותיהם (נע/1).

העידה במסגרת הראיות לעונש רעייתו של נאשם 1, ולדבריה הם התחתנו כשהוא בכלא, ולהם ילדה משותפת בת שנתיים, אשר הוא לא זכה לגדל ולראות, ויש להם חובות. לה שתי בנות נוספות, ונאשם 1 משמש להן כאב לכל דבר. היא מפרנסת את המשפחה ממזונות והבטחת הכנסה וביקשה להתחשב בו עד כמה שהדבר אפשרי.

יצוין כי נאשם 2 נשלח לתסקיר, ולאחר מכן לתסקיר נוסף, ודיון המשך בעניינו קבוע בנפרד.

תסקיר שירות המבחן לנאשם 3

3. נאשם 3 נשלח לקבלת תסקיר שירות מבחן, ובתסקיר מפורטות נסיבותיו האישיות והמשפחתיות.

בתסקיר מצוין כי נאשם 3 מודה בעבירות המיוחסות לו, ולוקח אחריות, תוך הבעת חרטה על ביצועו, ומביע צער וחרטה כי התנהל באופן האלים המתואר, וכי סיבך בפלילים את עצמו ואת אחיו הקטן, הביע רצון להתנצל ולבקש סליחה מהמתלונן, ולדבריו עדיין רואה בו חברו. לדבריו לא יצר קשר עם המתלונן מאז העבירות, וההורים מכירים ושוחחו ביניהם. לדבריו היום היה פועל אחרת ולא היה מתערב, וגם אם היה מתערב היה פועל באופן מתון ושקול. נאשם 3 הביע צער על הדרך והביע אמפטיה למתלונן אשר חש מאוים, ומסר כי לא התכוון להתנהג באופן אלים, והתנהגות זו אינה מאפיינת אותו, והוא חש תחושת אכזבה עצמית מהבחירה להתערב.

שירות המבחן שוחח עם המתלונן, אשר מסר שהוא מכיר אותו ואת אחיו וכך גם את נאשם 1 איתו עבד יחד, לפני מספר שנים והם נשאו חברים. המתלונן הביע צער שהמקרה התלקח לכדי מעצרים, וראה בנאשם 1 כחבר. לדבריו, הוא מרגיש תחושת אכזבה אך אינו מרגיש פחד או חשש כיום, והם לא יצרו איתו קשר מאז האירועים. יחד עם זאת שיתף המתלונן כי בשחרורם ממאסר הוא חושש שעלולים לפגוע בו והביע רצון לבצע סולחה עימם.

שירות המבחן, בשקלול כל הגורמים, מתרשם כי במקרה זה נדרשת ענישה מוחשית לנאשם 3, אשר תבהיר לו את חומרת מעשיו, ובמידה ויוחלט על עונש מאסר, מומלץ לגורמי שב"ס לבחון אפשרות שילובו בהמשך בהליך טיפולי המתאים לצרכיו במסגרת שב"ס.

טענות הצדדים:

4. טענות ב"כ המאשימה:

יש לשקול לחובת הנאשמים את העובדה שהיה תכנון שקדם לביצוע העבירה, הנאשמים אשר שניים מהם (נאשמים 2 ו-3) אחים, ושניים מהם חברו יחד בין כותלי בית הסוהר (נאשמים 1 ו-3), הקימו צוות שפעל על מנת לסחוט כסף מהמתלונן.

במסגרת זו הראו נאשמים 1 ו- 3 שהם יכולים לפעול גם מחוץ לכלא באמצעות נאשם 2. העבירות בוצעו מתוך הכלא דבר שנותן חומרה נוספת לעבירות המיוחסות.

התבקש לדחות את הטענה כי מדובר בסכום כסף זניח, ונטען כי סכום כסף זה הוביל את הנאשמים לבצע מסכת איומים אשר כללה 172 שיחות למתלונן.

נאשם 2 חיפש את המתלונן במקום עבודתו, מה שהוביל לפיטוריו ופגיעה בפרנסתו, כמו כן הגיע לביתו ותקף אותו, כך שאם לשיטת הנאשמים מדובר בסכום זניח, היה מצופה כי יפעלו בדרכים חוקיות, או ייזנחו את אותו סכום ולא יפעלו באופן בו פעלו. נטען כי מה שהביא את הנאשמים לביצוע העבירות הוא בצע כסף.

ב"כ המאשימה עותר לקביעת מתחם עונש הולם הנע בין 22 ל-48 חודשי מאסר.

נטען כי הנאשמים בחרו לנהל משפט וזוהי זכותם, אך לצד זכות זו ישנו מחיר שלא ניתן לזקוף לזכותם לקיחת אחריות וחסכון זמן שיפוטי.

ביחס לנאשם 3 שירות המבחן ממליץ על ענישה מוחשית שתבהיר לו את חומרת המעשים.

ב"כ המאשימה הפנה לפחד בו היה המתלונן לאורך תקופה ארוכה ולחבלה שנגרמה לו בעקבות תקיפתו (ת/19), ולעדות מנהלו אשר מסר כי המתלונן פוטר מעבודתו עקב הגעת נאשם 2 לחפש את המתלונן.

התבקש להטיל על נאשם 1 עונש מאסר ברף הגבוה של מתחם הענישה, ועל נאשם 3 עונש מאסר באמצע המתחם, וזאת לצד ענישה נלווית של מאסר על תנאי, קנס ופיצוי למתלונן.

ביחס לניכוי ימי המעצר, נאמר כי לאורך כל התקופה נאשם 1 היה עצור או אסיר בתיקים אחרים, והתבקש שלא לנכות את ימי המעצר בתיק זה.

עוד התבקש כי המאסר בתיק זה יהיה במצטבר לעונש המאסר אותו מרצה כעת נאשם 1 בתיק האחר.

ביחס לנאשם 3, נטען כי גם הוא ריצה תקופה של מאסר תוך כדי ההליך, מיום 17.7.23 עד ליום 21.4.24, וכי המעצר בתיק זה חופף למעצר או מאסר בתיק האחר, ולכן ב"כ המאשימה מסכים כי ינוכו ימי מעצרו של נאשם 3 מיום 22.4.24 ועד ליום מועד מתן גזר הדין.

5. טענות ב"כ נאשם 1:

מבקש להסתייג עובדתית מהטענה שהמתלונן פוטר מעבודתו עקב הגעתו של נאשם 2 למקום עבודתו. זה לא מופיע בכתב האישום וגם לא בהכרעת הדין כקביעה פוזיטיבית.

העבירה בנסיבותיה, היא לא מהחמורות. דווקא עקרון ההלימה צריך להוביל לכך שהעונש לא יהיה כל כך חמור ולא יהלום את חומרת המעשה.

נטען כי ב"כ המאשימה ביקש להשית 4 שנות מאסר, על נאשם 1, בגין אירוע זה, ואם בית המשפט יקבל את בקשתו זה לא יעמוד בעקרון ההלימה ואפילו לא יתקרב לכך, וצריך להעמיד מקרה זה בפרופורציות הנכונות.

הנאשם והמתלונן עבדו יחד כנהגי משאית, שניהם עובדי כפיים קשי יום, ומהראיות לעונש ניתן לראות את המצב הכלכלי הקשה של אשת נאשם 1, ולא מדובר באדם שהפרוטה נמצאת בכיסו והוא מלווה בריבית לאנשים וזו דרך חייו, אלא מדובר בפועל שבא לקראת חבר ונתן לו 3,000 ₪ כי החבר הזה היה בחובות, ודבר זה משמעותי מאוד לעונש. נאשם 1 מפרנס שלוש בנות קטינות, כולל תינוקת בת שנתיים שלא ראה ולא גידל אותה כי נעצר שבועיים לאחר שנולדה.

נאשם 1 אינו עבריין, הוא נתן הלוואה לחבר בצרה. המתלונן החליט לא להחזיר את ההלוואה, למרות שאמר פה בעדותו שהוא היה צריך להחזיר אותה ולא החזיר.

נטען כי אנו מדברים על סחיטה באיומים סיפא רק על 1,000 ₪ ולא על 3,000 ₪. נכון שנאשם 1 הורשע כמבצע בצוותא, גם על המעשים שביצעו הנאשמים האחרים, אך הוא לא חלק משיחת טלפון מוקלטת, ולא חלק מאיומים קשים, ואת המכות שנתן נאשם 2 למתלונן הוא לא זה שנתן פיזית.

נכון שזה ביצוע בצוותא, אבל עדיין לכל אחד יש את החלק שלו. הוא לא קיבל את הכסף. על פי הראיות המתלונן העביר 3,000 ₪ לנאשם 2. ולא הובאה שום ראיה שהכסף הזה הגיע לנאשם 1, וגם לא נקבע כך בהכרעת הדין. אפילו את הכסף שהורשע כאילו קיבל, הכסף שהוא נתן, הוא לא קיבל.

נטע כי בעבירת סחיטה באיומים יש מנעד פסיקה רחב ביותר, ואם החוב אמיתי זה קריטריון שנשקל לקולא. עוד נטען כי תיקים כאלה בד"כ מוגשים לבית משפט השלום.

המתלונן אמר שלא פחד, והוא התלונן רק בגלל האיום שאיים נאשם 2 על אמא שלו.

נטען כי מתחם העונש ההולם הינו 6-18 חודשים, ובתוך המתחם יש למקם את נאשם 1 יחסית למטה, העבר הפלילי לא מאוד מכביד, ונטען כי חלקו הסתכם בשיחה אחת של איומים.

ביחס למאסר המותנה בן 5 חודשים, בעקבות כל הנסיבות שפורטו מוצדק לחפוף אותו חפיפה חלקית.

ביחס למאסר שהוא מרצה, סעיף 45 לחוק העונשין קובע ברירת מחדל של חפיפה, יש פגיעה במעצר בתיק הזה מבחינת התנאים שהם הרבה יותר קשים כי הוא עצור, אינו יכול היה ללכת לטיפול, והתבקש לשקול חפיפה ולו חלקית.

6. טענות ב"כ נאשם 3:

נטען כי לא ניתן היה להגיע לעסקה אלא אם כן שלושת הנאשמים נכנסים להסדר טיעון.

לא מדובר בחייל בארגון פשיעה, אלא מדובר במי שעשה טעות טיפשית, מדובר בחבריי ילדות, וגם המתלונן מאשר זאת.

מדובר במי ששירת שירות צבאי מלא, סיים 12 שנות לימוד, היו לו כמה הסתבכויות. לתיק הזה הוא מגיע די במקרה.

זה תיק שהיה יכול להיות מוגש בבית משפט השלום.

נטען כי המתחם צריך לנוע בין עבודות שירות למאסר קצר.

ב"כ נאשם 3 מפנה להתייחסות המתלונן בשיחתו עם קצינת המבחן, לפיה המתלונן אינו מרגיש פחד או חשש היום.

נאשם 3 נדון ל-15 חודשי מאסר על עבירות סמים, ויש לקחת בחשבון שאת המאסר, בגלל התיק הזה, הוא ריצה באופן מלא, ללא שליש או כל הקלה.

נאמר כי נאשם 3 לקח אחריות והבין את הטיפשות בהתנהגותו.

נאשמים 1 ו-3 לא אמרו דבר.

הערכים המוגנים ומתחם העונש ההולם

7. בביצוע העבירות בנסיבות ביצוען פגעו נאשמים 1 ו-3 בערכים המוגנים של - כבוד האדם, ביטחון הפרט, חירות הפרט וחופש הפעולה שלו, שלווה נפש מושא הסחיטה, ובזכות לקניין.

הנאשמים הורשעו בשתי עבירות סחיטה באיומים ובכוח, לפי הסיפא המחמירה יותר של סעיפים 427(א) ו-428 לחוק העונשין.

סעיף 427(א) לחוק העונשין קובע: **"המשתמש שלא כדין בכוח כדי להניע אדם לעשות מעשה או להימנע ממעשה שהוא רשאי לעשותו, דינו - מאסר שבע שנים; הביא השימוש בכוח לידי עשיית המעשה או המחדל, דינו - מאסר תשע שנים."**

סעיף 428 לחוק העונשין קובע: **"המאיים על אדם בכתב, בעל פה או בהתנהגות, בפגיעה שלא כדין בגופו או בגוף אדם אחר, בחירותם, ברכושם, בפרנסתם, בשמם הטוב או בצנעת הפרט שלהם, או מאיים על אדם לפרסם או להימנע מפרסם דבר הנוגע לו או לאדם אחר, או מטיל אימה על אדם בדרך אחרת, הכל כדי להניע את האדם לעשות מעשה או להימנע ממעשה שהוא רשאי לעשותו, דינו - מאסר שבע שנים; נעשו המעשה או המחדל מפני איום או הטלת אימה כאמור או במהלכם, דינו - מאסר תשע שנים."**

רבות נפסק ביחס לחומרת עבירת הסחיטה, באיומים או בכח. ר' הדברים להלן מע"פ 395/22 מ"י נ' פלוני (18.5.2022) בו התייחסות בהרחבה לחומרה ולהיבטים השונים של עבירת הסחיטה באיומים והשפעתה על נפגע העבירה. הדברים מובאים בהרחבה לאור הרלבנטיות לעניינם של הנאשמים:

"לא פעם ולא פעמיים, עמד בית משפט זה על חומרתה של עבירת הסחיטה באיומים. לגבי עבירה חמורה זו נקבע, כי היא "פוגעת באופן ניכר בשלום הציבור, בשגרת חייו ובביטחונו. עבירה זו פוגעת במרקם חייהם של הנסחטים, במישור האישי והכלכלי. המבצע אותה בוחר לעשות לעצמו דין עצמי ופוגע בקניינו ובחירותו של קורבן העבירה" ... אכן, עבירת הסחיטה באיומים מביאה את הנסחט למצוקה, לכאב, לדאגה, מטילה עליו מורא, ומשבשת באופן מהותי את מהלכם התקין של חייו ... עבירת הסחיטה באיומים, על כל מופעיה הרעים, מביאה לפגיעה קשה ביותר, יסודית, בזכותו של הנסחט לאוטונומיה ... מעצם טיבה, עבירת הסחיטה באיומים מביאה לפגיעה באוטונומיה של הנסחט, שכן לנוכח המורא המוטל עליו מתוקף האיום, נפגעת יכולתו לבחור ולתכנן את פעולותיו באופן חופשי, לפחות במישור חיים מסוים. יכולת זו מוכפפת למאווי של הסוחט, אשר משתמש בנסחט ככלי להגשמת רצונו, ולא מאפשר לו לספר את סיפור חייו. טענה זו מתקיימת ביתר שאת, במקרים כגון המקרה דנן, שבהם הנסחט ביצע את הפעולה הנדרשת על-ידי הסוחט; כך, לא רק שיכולתו של הנסחט לתכנן את חייו נפגעת, אלא שמעשיו מוכפפים בפועל לרצונו של הסוחט. לא בכדי הפריד המחוקק בין מקרה של סחיטה באיומים שבו לא בוצע המעשה הנדרש, אשר דינו מאסר 7 שנים, לבין מקרה שבו הסחיטה הביאה לביצוע המעשה, אשר דינו מאסר 9 שנים ... הבחנה שלישית בנוגע לפגיעה באוטונומיה, נוגעת למימד הזמן - אין דין סחיטה באיומים אשר נמשכת ימים ספורים, כדין סחיטה באיומים אשר נמשכת מספר חודשים. ככל שנמשכת הסחיטה, הפגיעה באוטונומיה של הנסחט קשה יותר, עמוקה יותר, וחמורה יותר, והדברים פשוטים וגלויים ... במקרים של סחיטה באיומים, קיימת מעין 'הרתעת חסר' אינהרנטית, הנובעת מכך שהנסחט חושש לפנות למשטרה, שמא יגלה הסוחט את דבר הפנייה, ויממש את איומו. במצב דברים זה, פוחתת באופן משמעותי ההסתברות שנסחטים יפנו למשטרה, ופוחת הסיכוי להגשת כתבי אישום נגד סוחטים. בהתאם, פוחתת גם ההסתברות להרשעה בגין סחיטה באיומים ... מכאן, שעל מנת ליצור 'הרתעת רבים' (סעיף 40 לחוק העונשין) אופטימלית, יש להחמיר בעונש עצמו, וכך להביא ל'תוחלת נזק' הולמת, אשר הסוחט הפוטנציאלי יביא בחשבון, בטרם יבחר לעשות מעשה. שיקול זה, כפי שכבר נפסק בעבר, מהווה שיקול להחמרת הענישה בעבירות סחיטה באיומים: "רק לעתים רחוקות אוזר הקורבן אומץ כדי לפנות לרשויות החוק, הואיל והוא חושש שידם של הסחטנים עלולה להשיג אותו במוקדם או במאוחר, מבלי שאנשי החוק יוכלו להושיעו. לפיכך, כשסוף סוף מעז מתלונן לבקש את הגנת החוק, יש לראות בכך הזדמנות לא רק להעניש את העבריין המסוים אשר נמצא כי חטא, אלא גם להעביר מסר לציבור בכלל, ולאלה שחוטאים בעבירות מן הסוג הזה בפרט, כי עבריינים בתחום זה עלולים לשלם על מעשיהם בדרך של שלילת חירותם לתקופה ארוכה" ...".

לחשיבות הרתעת הסוחטים לאור כך שנסחטים במקרים רבים חוששים להתלונן ר' ע"פ 725/07 מ"מ נ' פלוני (14.5.2007): "אכן, ערים אנו לכך שהנסחטים במקרים רבים אינם נכונים להתלונן פן יבולע להם, והרי אין ניתן להעמיד שוטר ליד כל נסחט 24 שעות ביממה. לפיכך נודעת חשיבות מרובה להרתעת הסוחטים".

לצורך בהחמרת הענישה לאור הקושי המובנה להתלונן בעבירה זו ר' ע"פ 3856/13 שי גוני נ' מ"י (3.2.2014): "נטיית הפסיקה להחמיר עם מי שהורשע בעבירה של סחיטה באיומים, נובעת הן מחומרתה כאמור והן מהקושי האינהרנטי של קורבן עבירה זו להתלונן, נוכח מערכת הכוחות שנוצרת בינו לבין הנאשם ו"קשר השתיקה" המאפיין אותה. ענישה מחמירה מטרתה, אם כן, לאותת לקורבן כי קיים מענה למצוקותיו ולעודדו לשבור את "קשר השתיקה"..."

העבירות אשר ביצעו הנאשמים חמורות ובביצוען העמידו את המתלונן במורא בגינו שולם התשלום.

אין בעובדה שלא הייתה הכחשה של החוב (המקורי) כדי לגרוע מחומרת מעשי הסחיטה של הנאשמים.

האמור בכתב האישום מעלה שורה של מעשי איומים ואלימות אשר כתוצאה מהם שולם התשלום.

אין לקבל את הטענה כי בשל כך שמדובר היה בחוב אמיתי, יש בכך כדי להקל על חומרת המעשים. קבלת הטענה משמעותה הצדקה לפתרון סכסוכים בדרך של איומים ואלימות, ואין לקבל זאת.

אין מדובר במעשה חד פעמי, אלא בסדרה של מעשי סחיטה באיומים אשר עלו כדי מעשה אלימות, והכל בצוותא חדא, תוך התארגנות משותפת של שלושת הנאשמים, וכאשר הנאשמים 1 ו-3 במעצר, ודבר זה אינו מרתיעם.

יש לדחות את הטענה לפיה לאור כך שמדובר בסכום כספי נמוך, החומרה פחותה. החשיבות המרכזית הינה במעשי האיומים והסחיטה ונסיבות ביצועם. העובדה שאין מדובר בסכום כספי גבוה לא הרתיעה את הנאשמים מלנקוט במעשים חמורים אלו.

מדובר בהתארגנות בצוותא, של שלושת הנאשמים, ובסדרת מעשי סחיטה אשר הלכו והסלימו עד לשימוש בכוח.

לאור זאת, הפגיעה בערכים המוגנים בנסיבות הללו, הינה ברף גבוה.

8. קביעת מתחם העונש ההולם נעשית בעיקר תוך התייחסות לנסיבות המסוימות של ביצוע העבירה, בכך בא לידי ביטוי הצביון האינדיבידואלי של קביעת המתחם. קביעת המתחם אינה קשורה אך בעבירה כפי נוסחה ועונשה בחוק, ר' לעניין זה ע"פ 1323/13 רך חסן ואח' נ' מ"י (5.6.2013).

להלן הפניה לפסיקה אשר כפי שעולה ממנה, בתי המשפט חוזרים על הדגשת חומרת העבירה, אשר

מחייבת ענישה מחמירה, ומודגש הצורך במתן משקל לשיקולי ההרתעה.

בע"פ 5052/22 ז'אנה סזנוב נ' מ"י (11.1.2023) הורשעה המערערת בביצוע עבירה של סחיטה באיומים לפי סעיף 428 סיפא לחוק העונשין, בכך שבינה לבין המתלונן נשוי כבן 70 שנה, התפתחה מערכת רומנטית, היא נזקקה לסיוע כספי מהמתלונן, גמלה בליבה החלטה לסחוט ממנו סכומים כסף באיומים כי תחשוף בפני אשתו את מערכת היחסים ביניהם, ובמשך תקופה ארוכה במספר רב של הזדמנויות ובאופן שיטתי דרשה מהמתלונן סכומים כסף שונים, תוך שהיא מאיימת עליו בעל פה ובכתב כי תחשוף את מערכת היחסים ביניהם, ותחשוף תמונות. כתוצאה מהאמור העביר המתלונן סכומי כסף בסך כולל של 300,000 ₪, ועל רקע אירועים אלו נקלע למצב כלכלי ונפשי קשה ואף ניסה בשלב מסוים לשלוח יד בנפשו. הטיעון לעונש היה חופשי בכפוף להסכמה על תשלום 25,000 ₪ פיצוי ופיצוי נוסף בסכום שייקבע ע"י בית המשפט, וקנס בסך 10,000 ₪.

בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם הנע בין 34 ל-50 חודשי מאסר בפועל, ועל המערערת הוטלו 36 חודשי מאסר בפועל, לצד מאסר מותנה וסכומי פיצוי וקנס כפי שסוכמו בהסדר.

הערעור נדחה תוך חזרה על הדגשת החומרה הרבה הנשקפת מעבירת הסחיטה באיומים, והנזק הכבד שנגרם למתלונן.

הסך הכספי אשר שולם ע"י המתלונן הינו נמוך משמעותית אולם העיקר הינו המעשה, והנסיבות של מעשי הסחיטה שביצעו נאשמים 1 ו-3 חמורות לא פחות, וכללו הן איומים והן אלימות.

בע"פ 3791/18 שי לוי ואח' נ' מ"י (2.10.2018), הורשעו המערערים בביצוע עבירה של סחיטה באיומים לפי סעיף 428 רישא וסעיף 29 לחוק העונשין. המתלונן וקרוב משפחתו ניהלו בית עסק, אשר נחתם לגביו הסכם לפירוק שותפות, המערערים פנו אל המתלונן בדרכים שונות איימו עליו וביצעו מעשי סחיטה כלפיו. הוא חדל להישמע לדרישותיהם ולענות לשיחות טלפון ממספרים לא מזוהים, ובגבור חששו מפגיעה בו ובמשפחתו הגיש תלונה למשטרה בגין מעשי הסחיטה. בגזר הדין נקבע מתחם עונש הולם הנע בין 18 ל-48 חודשי מאסר, בהטלת הענישה הובאו בשיקולים העבר הפלילי המכביד של המערערים, חומרת הנסיבות והמעשים שהתלוו לעבירה, ונגזר על המערערים עונש של 28 חודשי מאסר בפועל, פיצוי למתלונן בסך 25,000 ₪ שישלם כל מערער, וקנס בסך 5,000 ₪. הערעור נדחה, תוך שנקבע כי העונש אשר נגזר על המערערים הולם את נסיבות ביצוע העבירה ואת נסיבותיהם האישיות. נפסק, תוך ציטוט שורת פסקי דין: "... המעשים בגינם הורשעו המערערים הם חמורים ביותר. כבר נאמר לגבי עבירת הסחיטה באיומים כי היא מהווה עשיית דין עצמי הפוגעת ביסודות הסדר החברתי, ובמרקם חייהם ובחירותם של הנסחטים במישור האישי והכלכלי ... משכך, הרשעה בעבירה של סחיטה באיומים מחייבת ענישה מחמירה, אשר תעביר מסר ברור לפיו העובר עבירה זו מסתכן בשלילת חירותו לתקופה ארוכה ובאופן אשר יעודד את קורבנות העבירה "לשבור את קשר-השתיקה" ...".

יצוין כי ענישה זו ניתנה ביחס לעבירה לפי סעיף 428 רישא, אשר לצידו עונש נמוך מזה הקבוע בסיפא לסעיף, והנאשמים כאן הורשעו כאמור בסיפא. כמו כן, הנסיבות של ביצוע העבירה בע"פ 3791/18 לא הסלימו לכדי אלימות פיזית, כפי שבעניינם של הנאשמים כאן, אשר הגם שלא הם נקטו באופן אישי באלימות הפיזית, הם שותפים לכך בצוותא חדא. כי פסק דין זה מצוין מפורשות את הצורך והמחויבות לענישה מחמירה בעבירת סחיטה באיומים.

בע"פ 395/22 מ"י נ' פלוני (18.5.2022) הורשע המשיב בביצוע עבירות של סחיטה באיומים, פגיעה בפרטיות, תקיפות הגורמות חבלות של ממש ונהיגה בזמן פסילה. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, המשיב והמתלוננת, שהיא נשואה, ניהלו ביניהם קשר רומנטי כשנתיים, במהלכו במספר הזדמנויות צילם המשיב תמונות אינטימיות של המתלוננת ללא הסכמתה וללא ידיעתה, וכאשר גילתה המתלוננת אודותיהן, פעלה למחיקתן, ובתגובה הוא סטר לה, והיא החלה מדממת מאפה, ובהמשך כשגמלה בלב המתלוננת ההחלטה לסיים את הקשר עם המשיב, הוא איים כי יפיץ את התמונות ייפגע בה ובבעלה ואף ירצח אותה, ובשל החשש מהאיומים היא המשיכה להיפגש עימו למשך חודשיים ימים. בהמשך, קשר המשיב קשר עם שלושה אנשים לעקוב אחר החבר של בעלה, אשר המתלוננת ביקשה שילוה אותה מהחשש מהמשיב, ואדם מטעמו של המשיב איים על אותו חבר, ואף תקף אותו. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם הנע בין 27 ל-48 חודשי מאסר בפועל, הטיל על המשיב 30 חודשי מאסר בפועל והופעל מאסר מותנה בן 6 כאשר 4 חודשים מתוכו מצטבר למאסר בפועל. בערעור נקבע כי מדובר במעשים ברף חומרה גבוה, בפגיעה קשה בפרטיות של המתלוננת, וכן בעבירות חמורות שבוצעו כנגד המתלונן. הודגש שיקול הרתעת הרבים בעבירת הסחיטה באיומים, וכי הוא מהווה שיקול משמעותי להחמרה בעונש, והוספו 18 חודשי מאסר בפועל לעונשו של המשיב, כך שהעונש הכולל אשר הוטל עליו הועמד על 52 חודשי מאסר, לצד פיצוי כספי למתלוננת בסך 20,000 ₪ ולמתלונן בסך 10,000 ₪. הנסיבות בע"פ 395/22 כאן חמורות יותר, ואף כוללות עבירות נוספות, ויש לעשות אבחנה בהתאם. אולם, כמצוטט לעיל, הודגשה חומרתה של עבירת הסחיטה באיומים, ולעבירה הזו היה משקל חשוב בקביעת הענישה.

להלן פסיקה נוספת במסגרתה הוטלו עונשי מאסר הנעים בין 22 חודשים ל - 4 שנים, בחלקם מדובר במספר עבירות ובעבירות נלוות, ומובן כי יש לאבחנם: ע"פ 6264/23 פלוני נ' מ"י (4.2.2024) ערעורים וערעורים שכנגד, המערערים (המשיבים) הורשעו בעבירת סחיטה באיומים אשר כתוצאה ממנה שולם להם סך 173,000 ₪, על המשיב 1 הוטלו 24 חודשי מאסר בפועל, ועל המשיב 2, 16 חודשים, ערעוריהם נדחו והתקבלו ערעורי המדינה, כך שעונש המאסר אשר הוטל על המשיב 1 הועמד על 30 חודשים, ועל המשיב 2 על 22 חודשים. לחובת המשיבים עבר פלילי מכביד; ע"פ 1389/13 גפיס רזיב נ' מ"י (25.6.2013) (עבירות של סחיטה בכוח וסחיטה באיומים, נגזרו 4 שנות מאסר, ונקבע כי אין פגם במתחם הענישה של 3-5 שנות מאסר); ע"פ 2252/98 דורון סרוסי נ' מ"י (21.1.1999) (סחיטה באיומים בדרישת כסף רב ובעלות על נכס תוך איום על רכושו וגופו, נגזרו 4 שנות מאסר); ע"פ 1725/07 3598/07 מ"י נ' אבן סעיד ואח' (14.5.2007) (סחיטה באיומים לקבלת ניהול תחנת דלק, נגזרו 30 חודשי מאסר); ת"פ 8030/03 (מחוזי ב"ש) מ"י נ' עוואדרה עודה ואח' (29/07/2003) (שורת עבירות של סחיטה באיומים וגרימת היזק בזדון, בכך שפנו לתושבי

בתים פרטיים ודרשו מהם "דמי שמירה" תוך איומים על רכושם. על הנאשם 1 נגזרו 42 חודשי מאסר); בע"פ 357/15 **חסן כעאבנה נ' מ"י** (6.5.2015) בגין עבירת סחיטה באיומים לפי סעיף 428 סיפא, סחיטה באיום להצגת תמונות בפני ילדי המתלונן ואנשים נוספים, נגזרו 36 חודשי מאסר ובית המשפט העליון קבע כי הענישה תהא 30 חודשי מאסר.

9. כאמור לעיל, נסיבות ביצוע העבירות חמורות, מעשי הנאשמים פגעו פגיעה ברף גבוה בערכים המוגנים, ומדובר בסדרת מעשי סחיטה, ולא אירוע חד פעמי.

אני מוצא כי יש לקבל את עתירת המאשימה למתחם העונש ההולם, הגם שסבורני שהרף התחתון של המתחם מעט מקל עם הנאשמים, בנסיבות מקרה זה. ואולם, לא מצאתי לנכון להחמיר במתחם מעבר לעתירת המאשימה.

בקביעת מתחם העונש ההולם, גם כאשר מדובר במבצעים בצוותא חדא, יש לעיתים לעשות אבחנה בקביעת המתחמים לאור המעשים בפועל של כל אחד מהנאשמים.

לאחר בחינת מכלול נסיבות ביצוע העבירות, אני מוצא במקרה זה כי יש לקבוע מתחם עונש זהה לשניהם.

נאשם 1 הוא הגורם המרכזי, בהיותו מי אשר אמור להיות זה אשר עבורו מבוצעת הסחיטה.

לא מצאתי ליתן משמעות ומשקל בקביעת המתחם לטענה כי הכסף התקבל לידיו של נאשם 2. מובן כי מדובר בכסף המיועד לנאשם 1, וקבלתו יכולה להיות באופן ישיר או אקיף.

ביחס לנאשם 3, הוא ביצע מספר איומים רב יותר, אך אין בכך כדי לקבוע מתחם שונה, שכן התמונה העולה הינה של התארגנות משותפת לביצוע המעשים, והמעשים כאמור בוצעו בצוותא חדא.

לאור כל האמור לעיל, מתחם העונש ההולם לעבירות שביצעו הנאשמים, בנסיבות ביצוען, כולל מאסר בפועל הנע בין 22 ל - 48 חודשים.

על הענישה לכלול גם רכיב פיצוי אשר יבטא את הפגיעה במתלונן, פגיעה פיזית ופגיעה בשל האיומים שספג.

בהיות העבירה בעלת היבט כלכלי, יש להטיל גם קנס, ואולם לאור מכלול הענישה לא מצאתי להטילו.

הענישה

10. נאשם 1 יליד 1996, ולחובתו עבירות אלימות וחמש עבירות איומים לצד עבירות סמים ועבירות נוספת כאמור לעיל, ולחובתו מאסר מותנה בר הפעלה בן 5 חודשים והתחייבות.

ב"כ נאשם 1 לא ביקש תסקיר לעונש.

אשם 1 אינו מקבל כל אחריות. מובן כי זכותו של נאשם 1, ככל נאשם, לנהל את ההליך, ואולם, לא ניתן יהיה להביא בשיקולים לקולא, קבלת אחריות על כל המשתמע מכך.

העבר הפלילי של נאשם 1 לצד הצורך במתן משקל לשיקולי הרתעת היחיד והרתעת הרבים, צריכים להביא לכך שהענישה המוטלת עליו תהא מעל לאמצעו של המתחם, ואף ברף הגבוה של המתחם.

ואולם, לאור הנסיבות האישיות של נאשם 1, והנסיבות המשפחתיות כפי שעלו גם מדברי רעייתו, אני מוצא לנכון להטיל את הענישה באמצעו של המתחם.

לחובתו של נאשם 1 מאסר מותנה בר הפעלה אשר הוטל ביום 7.11.21, למשך 5 חודשים.

בהינתן ריבוי עבירות איומים בעברו של נאשם 1, והליכים קודמים, כמו גם מאסר מותנה אינם מרתיעים אותו מלהחמיר ולבצע עבירות סחיטה בכוח ובאיומים, לא מצאתי מקום לחפיפה בין המאסר המותנה המופעל לבין הענישה, והמאסר המותנה יופעל כולו במצטבר.

כמו כן, יחד עם המאסר המותנה הוטלה התחייבות על סך 5,000 ₪ אשר תופעל גם היא.

לאור המסכת של מעשי הסחיטה יש להטיל פיצוי לזכות המתלונן, אשר יבוצע כפי הטלת פיצוי בהליך הפלילי, על דרך האומדן.

נאשם 1 מרצה כעת מאסר בגין הליך אחר.

אינני רואה מקום להורות על חפיפה בין המאסר אשר יוטל בהליך זה לבין המאסר אותו הוא מרצה.

אין לכך כל נימוק של ממש, ובנוסף, העבירות אשר ביצע בהליך זה בוצעו בעוד הוא עצור בתיק

האחר, ובנסיבות אלו, אין מקום לחפיפה בין המאסרים. לפיכך, המאסר בפועל המוטל בהליך זה, ירוצה במצטבר לכל עונש מאסר אחר אותו נאשם 1 מרצה כעת.

ביחס לניכוי ימי המעצר, הרי שלאור העובדה שנאשם 1 היה עצור או אסיר בהליך אחר אין לנכות ימי מעצר ממאסרו הנוכחי.

11. נאשם 3 יליד 1995, והוא בעל עבר פלילי בעבירות סמים ועבירה אחת של אלימות.

את הנסיבות האישיות העולות מהתסקיר יש להביא בשיקולים לקולא.

נאשם 3 לא קיבל אחריות, ובחר לנהל את ההליך, לרבות העדת המתלונן.

אולם, לאחר שנשלח לקבלת תסקיר שירות מבחן, עולה מהתסקיר, וכן מדברים שנאמרו בדיון שהתקיים על ידי בא כוחו, כי הוא מקבל כעת אחריות מלאה למעשיו ואף מביע צער.

עברו של נאשם 3 רלבנטי גם הוא לעבירות שביצע כעת, וגם בעניינו יש לתת מקום לשיקולי הרתעת היחיד והרתעת הרבים.

לאור קבלת האחריות, ולאור הנסיבות האישיות של נאשם 3, ולאור כך שהעבר רלבנטי אך מחמיר פחות מעברו של נאשם 1, אני מוצא כי הענישה אשר תוטל תהא מתחת לאמצעו של מתחם העונש ההולם.

גם על נאשם 3 יוטל פיצוי.

נאשם 3 היה במעצר ובמאסר בגין הליך אחר תוך כדי המעצר בתיק הנוכחי, לפיכך אין להפחית מהמאסר ימים אשר בחפיפה למעצר אחר או למאסר אחר. החפיפה הייתה עד ליום 21.4.24, לפיכך, ינוכו ימי מעצרו של נאשם 3 מיום 22.4.24 עד ליום מתן גזר הדין.

12. לאור כל האמור, אני גוזר על נאשמים 1 ו- 3 את העונשים הבאים:

על נאשם 1:

מאסר - מאסר בפועל לתקופה של 35 חודשים. כאמור לא ינוכו ימי מעצר ממאסרו של נאשם 1.

הפעלת מאסר על תנאי - מפעיל בזאת מאסר על תנאי שהוטל על נאשם 1 ביום 7.11.21 בת.פ. 15444-06-21, 70575-06-20 של ביהמ"ש השלום בקריית גת, לתקופה של 5 חודשים, במצטבר למאסר בפועל דלעיל.

סה"כ ירצה נאשם 1 מאסר בפועל למשך 40 חודשים, ללא ניכוי ימי מעצר.

מאסרו של נאשם 1 ירצה במצטבר לכל עונש מאסר אחר אותו הוא מרצה כעת.

הפעלת התחייבות - מפעיל בזאת התחייבות שהוטלה על נאשם 1 ביום 7.11.21 בת.פ. 15444-06-21, 70575-06-20 של ביהמ"ש השלום בקריית גת, בסך 5,000 ₪. סכום זה ישולם ע"י נאשם 1 ב-10 תשלומים חודשיים שווים ורצופים, הראשון בתוך 60 יום מהיום.

מאסר על תנאי - מאסר על תנאי לתקופה של 9 חודשים. נאשם 1 יישא בעונש זה אם בתקופה של שלוש שנים מיום שחרורו יעבור על עבירה לפיה הורשע.

פיצוי - נאשם 1 ישלם למתלונן ע.ת.1 פיצוי בסך 3,000 ₪. הפיצוי ישולם ב- 5 תשלומים חודשיים שווים ורצופים, התשלום הראשון בתוך 30 יום מהיום.

על נאשם 3:

מאסר - מאסר בפועל לתקופה של 30 חודשים, בניכוי ימי מעצרו מיום 22.4.24.

מאסר על תנאי - מאסר על תנאי לתקופה של 9 חודשים. נאשם 3 יישא בעונש זה אם בתקופה של שלוש שנים מיום שחרורו יעבור על עבירה לפיה הורשע.

פיצוי - נאשם 3 ישלם למתלונן ע.ת.1 פיצוי בסך 3,000 ₪. הפיצוי ישולם ב- 5 תשלומים חודשיים שווים ורצופים, התשלום הראשון בתוך 30 יום מהיום.

זכות ערעור בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, כ"ט טבת תשפ"ה, 29 ינואר 2025, במעמד הצדדים.